

AMAN

AMOR I SUPERACIÓ A LA
BARCELONA DELS ANYS 30

LA NOIA DEL CLUB

MARIA CARME ROCA

TRÀNSIT

LA REINA DELS BANYS

IMATGES prepara un gran concurs de bellesa. Es tracta, no res menys, de proclamar la Reina dels Banys de Barcelona. La festa, que s'organitza amb la col·laboració dels Banys de Sant Sebastià, tindrà lloc els primers dies del pròxim mes d'agost [...] Sota els ulls experts d'un jurat del qual formen part prestigis de l'art i la literatura, són convidades a desfilar totes les noies de Barcelona. *Imatges* s'honora de retre, així, un públic homenatge a la joventut femenina que aporta la seva gràcia i la seva bellesa a les nostres platges...

«Un gran concurs d'*Imatges*:
La Reina dels Banys», *Imatges*, núm. 5,
9 de juliol de 1930

No li havia sortit bé. La Flora ja es podia acomiadar de participar en el concurs de bellesa que organitzava la revista *Imatges*. Ja ho sabia, que no seria fàcil de convèncer el seu pare, però mai no s'hauria imaginat un no tan rotund, que s'ho prendria tan malament.

I això que no podia haver plantejat una estratègia més bona. De fet, la mateixa que emprava quan necessitava aconseguir el vistiplau patern: que la tieta Rosina –còmplice estimada–, la germana del pare que vivia amb ells, convencés l'Emília, la seva mare. No era difícil, perquè les dues cunyades acostumaven a estar sempre d'acord. Amb el terreny ben adobat per les dues dones, la notícia arribava al pare, que sovint s'enfrontava a un fet consumat.

Però aquesta vegada la tàctica no li havia funcionat, perquè el seu pare, en Celdoni, se n'havia assabentat abans per uns companys del Club Natació Barcelona, club del qual n'era soci des de la seva fundació.

El no ja el tenia, però confiava encara de poder-lo convèncer.

Quan va arribar a casa, després d'haver-se canviat els pantalons per unes faldilles al replà de l'escala, la Flora ja es va adonar que les esperances s'esvaïen com el fum. Els morros de pam que feia el seu pare no li ho podien anunciar millor. Les cares de circumstàncies que feien la mare i la tieta auguraven que el sopar aniria amanit amb una bona discussió.

Un silenci tens, acompanyat de la respiració feixuga d'en Celdoni que menjava apressadament les mongetes amb cansalada, com si temés que li anessin a treure el plat, van preludiar el reny patern.

–No cal que m'ho tornis a demanar, que et veig a venir –va exclamar en Celdoni clavant la mirada, volgudament severa, en la seva filla–. Ja t'ho pots treure del cap, em sents?

La Flora va fer un posat innocent, de sorpresa, actitud que desarmava en Celdoni.

–Tu no participaràs en cap concurs indecent! –va reblar.

–Papa, no exageri...

–Ah, no? Una colla de mosses exhibint-se amb *maillot* i ensenyant cuixa, això no és indecent?

–Celdoni, si us plau –va intervenir l’Emília–, no t’esveris...

–Que dic pas una cosa per una altra? –va replicar a la seva dona.

–Sembla mentida que t’agradi la natació –va afegir la Rosina amb ironia– i que tu mateix siguis un nedador.

–Què hi té a veure? Què dius tu, ara?

Que la pròpia germana li portés la contra el treia de polleguera malgrat que era una batalla que s’havia resignat a perdre. La pinya que feien muller i germana era indissoluble. De vegades, en Celdoni pensava que la seva dona s’havia casat amb ell per poder estar amb la Rosina, amb qui ja eren amigues des de ben petites.

–Doncs, que estàs acostumat a veure *maillots* –va respondre la Rosina–, que no hauries de fer aquests escarafalls!

–Ep, ep, ep –rondinà en Celdoni–, una cosa és dur un banyador per fer esport i l’altra exhibir-se amb ell en un concurs de bellesa... Per què d’això es tracta, no? De deixar embadocats quatre bavirusos!

Es va fer un moment de silenci, d’aquell que es mastega (aquell vespre, la cansalada costaria de pair). En Celdoni rumiava que quina mala pensada va tenir quan va apuntar la

seva filla, la seva única filla, al Club Natació Barcelona, quan van obrir la secció femenina del club. La Flora llavors era molt joveneta i des de menuda que nedava com un peix. Que fos una noia sana, moderna, fins i tot, però no perquè fes d'aprenent de *cocotte*. Massa coses li havia permès. Una d'elles, la d'apuntar-se al Club Femení i d'Esports on quatre esverades inflaven el cap de les associades. D'això, del fet que s'apuntés al Femení, en tenia la culpa la seva germana, que també n'era, de sòcia. I amb l'afegitó que li pagava la quota, és clar, la Flora no s'ho va pensar dues vegades.

La Rosina va trencar el silenci.

—A la nena li fa il·lusió, home —va dir llavors amb to manyac—, i al vespre hi haurà ball al Casino de Sant Sebastià, i si guanya, anirà a l'aeròdrom...

—Per volar ja en té prou amb els pardals que té al cap!

—És una oportunitat, papa —va insistir la Flora—, com si hi pogués anar sempre, a l'aeròdrom Canudas! En canvi, si guanyo o soc una de les sis dames d'honor...

—Volaràs, és clar que volaràs! Després que se t'hagin menjat amb els ulls els membres del jurat, una colla d'aprofitats!

—No digui això, papa, que són persones respectables, són escriptors, periodistes...

—Ha! La majoria una colla de desvagats que passen les nits als cabarets i els dies fent el papallona per les terrasses!

—Una mica de respecte, home! —va rondinar la Rosina—, que són gent de cultura...

–Jo ja sé el que em dic... Si us expliqués el que es diu pel club... Quina colla! En Sagarra, en Capdevila, en Rusiñol... tots bavejant mirant les noietaes...

–No soc una noieta, que d'aquí a poc temps faré els dinou anys, que ho volen per revifar la revista, papa, que m'ho ha dit la Irene...

–La Irene! És clar! –va exclamar en Celdoni–. Et deixes inflar el cap per les seves idees esbojarrades! També hi pensa anar, al concurs?

–No, no ho crec...

La Flora no va dir, però, que era, precisament, la Irene Polo, la seva amiga de tota la vida, qui l'havia animat a presentar-s'hi.

–Ja saps que no m'agrada gens, aquesta noia –continuà rondinant el seu pare–, o aquest xicotot, hauria de dir; mira que anar amb pantalons!

La Flora, evidentment, va callar que, d'amagat d'ell, ella també se'n posava.

–Doncs a mi no m'agrada gens que diguis aquestes coses de la Irene –va intercedir l'Emília–, que la conec des que era petita i me l'estimo com si fos de casa. Prou que ho saps, tot el Poble-sec ho sap, el que fa per ajudar a tirar endavant la mare i les germanes.

Sorrut, en Celdoni agafà un altre tall de cansalada mentre rumiava que, potser sí, que n'havia fet un gra massa, però no, no podia permetre que poguessin dir que la seva filla era un pendó.

–Que ho dic per la teva reputació, Flora –va dir una mica amansit.

–Les noies d’ara, no comparis –va intervenir la Rosina–, els temps han canviat.

–Hi ha coses que no canvien mai. I, ara que hi penso... Què hi diu, d’això, el teu promès? Ja li agrada que et vulguis exhibir?

La Flora va prémer els llavis i acotà el cap.

Promès... Odiava aquesta paraula. I a més, encara no ho eren, de promesos. Anaven junts i prou. Fossin el que fossin, però, només feia una estona que ho havien deixat de ser. Aquest era un altre problema que aquell vespre no es veia amb cor d’anunciar.

I, TANMATEIX, NO PUC FER RES
PER RETENIR-TE

Tenia els ulls foscos i tan brillants que la llüïssor mateixa no deixava veure bé si eren castanys o negres. Eren ovalats de forma d'ametlla i mai els obria totalment, i encara així es veien grossos, de manera que feia pensar que quan els esparpillés li ocuparien tota la cara. Tenia una mirada simpàtica i franca, una mirada suggestiva que atreïa vers ella com per art d'encantament.

ROSA MARIA ARQUIMBAU,
La dona dels ulls que parlaven, 1930

En Romà Puig, un jove burgès, hereu d'aquella aristocràcia que de mica en mica s'havia anat diluint entre la resta dels mortals, no estava avesat a les contrarietats. Que la Flora l'hagués plantat no era una situació fàcil d'assimilar. I més llavors, que semblava que a casa seva estaven disposats a acceptar-la. A contracor, és clar, perquè per a ell volien una noia de més categoria social, però la seva família era conscient que quan a en Romà se li posava una cosa entre cella i cella, no hi havia

res a fer. Tanmateix, confiaven que aquella relació tan recent es trencaria. Ves per on, així mateix havia estat, però en Romà, de moment, no els volia donar l'alegria.

Encara que la Flora li ho havia deixat ben clar, que no volia continuar, que entre ells dos tot s'havia acabat, en Romà no pensava rendir-se, lluitaria per capgirar la sort que ara li feia el salt.

Que era massa jove, que necessitava temps, li havia dit.

Bajanades, pensava en Romà, si se l'estimés de veritat no hi hauria temps que fos capaç de ficar-se pel mig.

I això el mortificava, perquè contra aquest adversari, el temps, no s'hi podia barallar. Li feia ràbia no poder-se desfogar amb un possible contrincant. Evidentment, això va ser el primer que li va preguntar, si n'hi havia algun altre. Ella li ho va negar després de retreure-li que ho pogués pensar.

—Que no, Romà, que no, quines coses de dir! —li va respondre, ofesa.

Va ser una sortida fora de to, fruit de l'emprenyada que havia agafat, perquè no tenia cap motiu per desconfiar de la Flora. Precisament, el que més el va enamorar va ser que fos d'ànima transparent, sincera, a banda de tenir un esperit despert, una mirada encisadora i un cos espectacular. La bellesa de la Flora era peculiar, a voltes suau, de nina delicada, a voltes salvatge, com un gat boscà.

En Romà assajava mentalment què li diria mentre l'esperava a la terrassa del Zurich acompanyat d'un got de cervesa de barril, una Zurich, és clar. Li va costar molt de convèncer-la que quedessin una estona per parlar.

«No em pots deixar així, d'aquesta manera, n'hem de parlar, no he fet res malfet perquè no em concedeixis ni una petita conversa», li va dir.

Després de pregar-ho amb tota la vehemència de la qual va ser capaç, la Flora va accedir. En Romà tenia l'artilleria a punt: una bona planta, el posat elegant, de *dandy* que, per què negar-ho, tant atreia, un somrís que a dir dels altres captivava i una veu que embolcallava, que sabia modular a conveniència. Tot plegat, les armes amb què la va enamorar el dia que la va conèixer. Va ser en el decurs de la festa de disfresses que es va fer al Tívoli, el quatre de març d'aquell mateix any. La festa, que havia organitzat el sindicat de periodistes esportius, va gaudir d'una nombrosa presència de membres del Club Femení i d'Esports. Així que la va veure, en Romà només va tenir ulls per a la Flora. Destacava.

No va poder evitar que se li fes un nus a la gola en recordar aquell moment tan dolç.

Maleïts projectes de futur esquinçats! Que hi anava de debò amb ella, carai!

Tan abstret es trobava amb els seus pensaments enquimerats, que no s'adonà que la tenia al costat.

—Hola, Romà...

El noi es va aixecar de la cadira d'un bot.

Un petó a la galta, esquitit i fugisser, va ser el que va rebre després del seu intent de besar-la als llavis. En Romà canvià de seguida d'actitud en veure que ella s'apartava i amb la voluntat d'anar-se'n.

–No hauria d’haver vingut... –va dir la Flora, empipada.

–Perdona’m, era el costum... Au, va, no t’enfadis, que no n’hi ha per a tant –demanà en Romà convidant-la a seure.

La Flora ho va fer amb cert disgust, no li agradava que li diguessin què havia de fer.

–Em vas dir que necessitaves temps... doncs, tot teu... Esperaré el que calgui.

Ja està, ja li ho havia dit.

Però la Flora feia que no amb el cap.

–No em vols entendre, Romà... D’aquí a un any, per dir una data, et diré el mateix. No puc compartir el temps amb tu. Ni amb ningú –va aclarir–. Saps que el vull per entrenar-me... La Josefina diu que tinc possibilitats, però que he de treballar més... Potser no me’n sortiré, però ho vull intentar... No puc tenir nòvio, Romà, no puc... Avui és diumenge, oi? Doncs jo ara hauria d’estar entrenant-me, durant la setmana tinc ben poques estones.

–Saps perfectament que m’adapto... I vas ser tu qui em vas dir de trobar-nos ara...

–Perquè no sé d’on treure el temps, que jo treballo, Romà! I pateixo si m’agafo el diumenge per entrenar-me...

–Si ens caséssim tindries tot el temps del món per entrenar-te, no hauries de treballar, la teva entrenadora estaria contenta... Ja saps que aquest proper curs acabaré la carrera i que tinc la feina assegurada al bufet del meu pare...

L’aparició del cambrer va trencar la conversa, fet que la Flora va agrair, perquè ara sí que no sabia com rebatre el seu argument.

–Un xarop de grosella, si us plau...

En Romà intuïa que aquell era el moment oportú d'atacar, la Flora havia quedat sense defensa. Va esperar que el cambrer se n'anés i li va dir amb paraules apassionades agafant-li les mans amb molta suavitat:

–Mira'm als ulls... No em pots dir que no m'estimes...

La Flora va acotar el cap després d'una llambregada tan ràpida com intensa als ulls d'en Romà. En l'espireig de la seva mirada ell hi va llegir que sí, que l'estimava.

–Per què m'apartes de la teva vida, doncs? Per què?

Els ulls de la Flora es van emboirar.

–Ja t'ho he explicat molts cops, Romà. No insisteixis, si us plau –va dir apartant les mans amb un cert tremolor.

–No em vols dir el perquè de veritat –va dir en Romà, dolgut–, però jo sé que n'hi ha un altre, de motiu; em sap greu que no em tinguis confiança...

–El concurs de la reina dels banys s'ha suspès –va dir ella canviant de conversa.

En Romà es va imposar calma i s'obligà a tancar el tema que ella no volia reprendre.

–Sí, ja ho sé, m'ho ha dit en Josep Maria –va dir en Romà–. Diu que pateix una conspiració encapçalada per una entitat de dones catòliques i diaris com *El Correo Catalán* o el *Diario de Barcelona*... Es veu que unes comissions de dones de la Congregación Mariana i de La Sagrada Família han protestat davant del governador civil, el general Despujol.

–En Josep Maria deu estar disgustat... –va dir la Flora, que no és que conegués gaire el director de la revista *Imatges*

i impulsor del concurs, però convergia amb ell amb la idea que ha de saber molt de greu quan et destrueixen un objectiu.

–Sí, molt, perquè la suspensió l’ha agafat quan la revista ja entrava en màquines. Li dol, perquè diu que aquesta prohibició trencarà la voluntat cosmopolita que té la revista. Saps? –va exclamar en Romà somrient–. Si t’he de dir la veritat, no em feia cap gràcia que t’hi presentassis, tot i que respectava la teva decisió.

–Oh, molt agraïda –va replicar la Flora amb ironia.

–Hi ha una cosa de la qual n’estic del tot convençut –va dir en Romà–. Si el concurs hagués tirat endavant, l’hauries guanyat, no hi hauria hagut una reina dels banys més meravellosa.